

Roser Escarrà Juan: «Els nens m'ho han ensenyat tot»

Text i fotos > **JUDIT PUJADÓ**, escriptora

Adreça web per
escoltar l'entrevista

Diu la Roser Escarrà Juan que, quan tenia set o vuit anys, ja volia ser mestra. Agafava les nenes més petites de Camallera, el poble on va néixer, i els feia classes i se les enduia a fer berenades... La vocació l'ha tinguda sempre a dins per bé que el seu pare, en Josep Escarrà, fos un dels millors sastres de les comarques gironines i per casa seva hi pas-

sessin persones «molt importants a fer-se els *trajes* blancs per mudar a l'*istiu*». I que la seva mare, la Rosa Juan, que era de Bàscara, l'ajudés a «cosir, cosir i cosir... perquè tenien molta feina». Per més que el pare volgués tenir un noi que li seguís l'ofici, va tenir tres filles i la Roser era la del mig. Ben aviat la mare va demanar-li: Què vols ser? I ella no s'ho va rumiar: Jo? Mestra!

**Els nens t'ensenyen a ser mestra. Ells et demanen:
«Senyoreta, què et sembla si ho fem així?»**

Quan això passava corria la dècada dels anys seixanta. La Roser va néixer el 1947. De petita, en plena postguerra, nens i nenes anaven a classe separats, ho havien d'aprendre tot en castellà i de la vida en sabien ben poques coses. Als tretze anys ja va haver d'anar a Girona a estudiar magisteri. «Costava molts diners, perquè eren interns. Hi anàvem pel mes de setembre i sortíem per Nadal. Tres mesos sense anar a casa, allà tancades: estudiar i treballar. Em vaig enyorar moltíssim, eh!» Als setze anys acabava el batxillerat i començava magisteri. «Anàvem a examinar-nos a Figueres, a l'institut. En un dia ens examinaven de totes les assignatures i ens posaven a davant d'un tribunal de tres persones. I jo allà, dreta... "Vostè, amb què ha vingut?", em van demanar. "Jo? Amb tren", vaig respondre. "Amb tren? I sap com funciona, el tren? A *vere*, m'expliqui com funciona." I els vaig fer una explicació que van quedar... perquè pel meu poble hi passa el tren, que anava amb carbó, i els ho vaig explicar tot.»

Amb la carrera acabada, però sense plaça fixa, la Roser, com tots els mestres, va començar un pelegrinatge per escoles de poble. Primer de tot, l'any 1966, va anar a una escola privada de monges a Malgrat de Mar, on havia de conduir dues classes alhora. Ho va passar tan malament que va agafar anèmia i la mare al final li va dir: «S'ha acabat!». I va tornar a casa. Després va anar a Vilamacolum, a Parlavà, a Ullà, fins a Santa Coloma de Farners. «En aquella època només ens ensenyaven teoria. A ensenyar, en vam haver d'aprendre nosaltres. Les pràctiques no existien. La realitat, quan vaig ser verdadera mestra? Quan ja feia un temps que hi treballava. Els nens t'ensenyen a ser mestra. Ells et demanen: "Senyoreta, què et sembla si ho fem així?". I jo pensava: "És veritat". Els nens són més intel·ligents que nosaltres. Vaig aprendre molt, amb ells.» «A tots els pobles on anàvem, els mestres érem molt ben considerats, érem una institució, però maca. Per carnaval ens disfressàvem amb un mocador i no gastàvem gens. Fèiem excursions amb el papa, la mama, l'avi, la iaia... tothom. Tinc uns records molt macos. Tot era molt familiar, ens estimaven molt i els nens ens respectaven moltíssim. A mi m'han respectat sempre.» A Vilamacolum dormia a casa dels pa-

res d'una alumna. Mai no li van voler cobrar res. A Peratallada, com que disabte també feien classe, li feien caldo i carn a la brasa perquè s'havia d'endur en Ramiro, el seu fill gran, amb ella. I quan mataben el porc els «carregaven de botifarres» o d'enciams. «En aquest sentit era un altre món, una meravella», recorda.

Quan va morir Franco, de seguida va fer el reciclatge de català per incorporar-se a una escola catalana. I va començar a fer de mestra a l'escola Guillem, de Torroella de Montgrí, poc després que obrís portes. «He fet de mestra cinquanta-un anys.»

Comenta la Roser: «Ara que ja tinc una edat, vaig veient com es configuren les generacions i la importància que han tingut els mestres en la formació de cadascuna d'aquestes generacions. La generació de nens formada per mestres vells i rígids, de clatellot fàcil, de finals del franquisme. La nascuda als setanta, que va tenir mestres joves, progres, carregats d'il·lusions i d'energia, i que sembla més segura, més confiada en les pròpies qualitats. I les generacions que vindran, ara que hi ha un gruix de mestres que trien la carrera perquè el sou és fix i les vacances, llargues. Algú deia que un mestre tendeix a l'eternitat, perquè no se sap mai quan acaba la seva influència.»

«La cosa més important és educar el nen en els valors, a ser persona, i després *lo altre* ja ho aprenen. El que no sap *mates*, sabrà llengua. I el que no sap llengua, sabrà música, i l'altre, mecànica. No n'hi ha cap, de nen *tonto*, cap. Sempre els ho deia, jo. No en sap, de *mates*? I què? Però sap córrer que, *güita*, no l'atraparàs. Hi ha mestres que els posen una etiqueta i això no pot ser. Cada nen té la seva història i l'hem d'acceptar com és. Un nen és un nen, és el millor que tenim. Després, tots se'n surten, a la vida. I

Cada nen té la seva història i l'hem d'acceptar com és

Als pobles, els mestres érem molt ben considerats, érem una institució

aquests són uns anys bàsics. Mira, em vaig oposar totalment a aquest pas que van fer de treure els nens de primària als dotze anys, podent sortir als catorze, perquè el nen encara no és madur, i la maduració que feia a primària amb l'ajuda del mestre era diferent. Molts mestres d'ara només volen una feina segura. I per això tampoc no tenen una *entrega* cap al nen. No senten la vocació. És una pena que entri gent així. Moltes vegades venien a l'escola i jo ho veia tant! Els deia: "Tu, noi, t'agrada ser mestre?". "Sí, sí, molt." "Però, veritablement?" "Home, tinc un bon sou, als estius, festa, dissabtes i diumenges..." Fantàstic. I els nens què? I els nens són tan llestos que, només de veure un mestre, ja saben què busca. I després hi ha el fracàs total, del nen i del mestre.»

La Roser es va jubilar «forçosament» als seixanta-cinc anys. Se'n va anar al Departament d'Ensenyament i els va dir: «*Güita*, jo soc una mestra del Guillem que m'he jubilat forçosament, i no em vull jubilar. Puc anar a fer voluntariat a la meua escola?». I li van dir: «Amb aquest cas no ens hi hem trobat mai». Però va ser que sí. Fins als setanta anys la Roser va tornar a anar a l'escola cada dia. «De 9 a 1 i de 3 a 5». «Ajudava aquests nens que venen de fora i anava a classes de nens a qui els costa més, de català, de *mates*, de reforç... igual que abans, però sense cobrar. Hi anava feliç i contenta. Treballar amb mainada és una riquesa tan gran! Jo crec que no hi ha res al món tan bo. La mainada dona molt. I et diuen la veritat sempre.»

Ara s'ha jubilat del tot. Té dos fills i quatre nets, en Rami, la Kàtia, en Max i la Mar. A ells els dedica les energies. I sí, estic segura que té raó. Tots els nens mereixen un mestre carregat d'il·lusió.